

HET LEZEN ONDER DE LOEP

Tonne Koks

Uitgaande van een op verzoek door *Buro Boek en Jeugd* samengestelde lijst van kinderboeken - die later met nieuwere uitgaven is aangevuld - is de werkgroep *kinder/jeugdlektuur* gaan onderzoeken of het met het kinderboek nou werkelijk zo triest gesteld is als een willekeurige greep in een rek met kinderboeken doet vermoeden.

De werkgroep *kinder/jeugdlektuur* bestaat uit ouders, onderwijsmensen, bibliothekarissen en andere belangstellenden.

Bij dit onderzoek zijn allereerst enkele algemene eisen opgesteld, waaraan elk kinderboek zou moeten voldoen:

- de taal moet begrijpelijk zijn voor de bedoelde leeftijdsgroep;
- het moet een logisch samenhangend verhaal zijn;
- het boek mag het krities zelfstandig denken niet belemmeren;
- de illustraties moeten passen bij de tekst, en ruimte laten voor de fantasie van het kind.

Verder is bij het bekijken van de inhoud gelet op de eigentijdsheid van de informatie. Er is gezocht naar boeken waarin kinderen de hedendaagse maatschappij terug kunnen vinden, waarin ze zich met hun eigen situatie kunnen identificeren of de situaties van anderen kunnen leren begrijpen.

Elk boek is door meerdere mensen gelezen om een eenzijdige belichting te voorkomen. Uit de verschillende beoordelingen is tenslotte een eindkritiek gekomen.

Bij de beoordeling worden ook de als negatief ervaren kanten van het boek genoemd. De werkgroep kwam o.a. tot de volgende conclusies:

- 1 Bijna alle boeken zijn afgestemd op kinderen uit complete gelukkige gezinnen.
- 2 Het doorsnee kinderboek speelt zich af in een middenklasse of hoger milieu.
- 3 Het traditionele rolpatroon t.a.v. jongens en meisjes wordt in de meeste boeken benadrukt.
- 4 Meestal wordt wat van een andere cultuur, een ander ras of denkpatroon is, vervormd weergegeven.
- 5 Het huidige maatschappelijke bestel wordt als vanzelfsprekend aangenomen.
- 6 Gezag en gelijk van de volwassene zijn iets volkomen vanzelfsprekends.
- 7 Individuele prestaties worden steeds positief gewaardeerd.
- 8 Taboes worden vrijwel niet doorbroken.

Naar aanleiding van deze conclusies wordt door de werkgroep een lijst met 'niet traditionele' boeken samengesteld. Hiermee zij niet gezegd, dat andere boeken taboe zijn. Het is even fout een kind te vertellen dat alleen de kleur rood bestaat, als om het bestaan van die kleur te ontkennen. De lijst is bedoeld voor hen, die gericht iets anders zoeken. Enkele boeken die door de werkgroep zullen worden aanbevolen als tegenwicht tegen bovengenoemde punten. (Een boek kan uiteraard onder meer hoofdstukken aanbevolen worden.):

ad 1.	A. M. G. Schmidt	: Pluk van de Petteflet.
	Prochazka	: Leve de Republiek.
ad 2.	R. Dahl	: Sjakie en de Sjokoladefabriek.
	K. Hunter	: De soul brothers en sister lou.
ad 3.	A. Lindgren	: Lotta uit de kabaalstraat.
	M. Diekman	: De dagen van Olim.
ad 4.	Papas	: Prins Luilak (Dit boek is uitverkocht. het is echter nog wel in de bibliotheek verkrijgbaar)
	G. Evenhuis	: Verstekeling in de Sinai.
ad 5.	Tison-Taylor	: Barbapapa's nieuwe huis.
	J. Terlouw	: Koning van Katoren.
ad 6.	Thacher Hurd	: Vlug, vlug.
	Lebacs	: Sherry.
ad 7.	H. Barnard	: De Marokkaan en de kat van tante Da.
	Unge en Levan Torudd	: Een dorp in Zuid Amerika.
ad 8.	J. Viorst	: Dat is heel wat voor een kat.
	T. Herzen	: De zoon van de woordbouwer.

Naast het samenstellen van deze te verschijnen lijst, wordt ook b.v. door het houden van gesprekken met boekverkopers geprobeerd het goede kinderboek een betere kans te geven.

Deze gesprekken resulteerden o.a. in voorlichtings-, voorlees- en discussiedagen in de jeugdafdeling van enkele boekhandels.

De werkgroep vindt het van groot belang studenten van pedagogische akademies te interesseren voor jeugdlektuur. Zij zijn het die later invloed kunnen uitoefenen op de samenstelling van de schoolbibliotheek. De schoolbibliotheek beïnvloedt weer de aanschaf van boeken in de gezinnen. Opdrachten die studenten zouden kunnen uitvoeren hebben betrekking op:

- de samenstelling van de bibliotheek;
- het contact tussen schoolbibliotheek en openbare bibliotheek;
- de vormen waarin het kind bij het kiezen en lezen begeleid wordt;
- de verhouding tussen het aantal reële en fantasieverhalen;
- de verschijningsstijd van de boeken;
- de samenhang tussen het milieu van het kind en de keuze van het boek;
- de samenhang tussen de karaktertrekken en de keuze van het boek;
- het hoe en waarom van de leerlingen over de meest gelezen boeken;
- het hoe en waarom van de leerlingen over de minst gelezen boeken.

Door op deze verschillende manieren te werken hoopt de werkgroep een bewustere omgang met het kinderboek tot stand te brengen.

Kontaktadres van de werkgroep: Tonne Cox, Otterstok 8, Eindhoven. tel: 040-23186.